

Handling 2024 nr 243

Yttrande över motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker yrkande från V, S och MP den 20 november 2024 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Första beslutssatsen i den av Kristina Bergman Alme väckta motionen bifalles.
2. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras
3. Uppdraget ska återrapporteras i respektive socialnämnd.
4. Andra beslutssatsen i den av Kristina Bergman Alme väckta motionen avslås.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jenny Broman (V) yrkade bifall till yrkande från V, S och MP den 20 november 2024 och avslag på övriga yrkanden.

Axel Darvik (L) yrkade bifall till yrkande från L, M, D och KD den 15 november 2024.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till yrkande från L, M, D och KD den 15 november 2024 och tilläggsyrkande från SD den 15 november 2024.

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla Jenny Bromans yrkande.

Göteborg den 27 november 2024
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Tilläggsyrkande

2024-11-15

Nr 10 (SLK-2024-00577)

Tilläggsyrkande angående – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. a) Socialnämnderna får i uppdrag att se över möjligheten att införa ett standardiserat, långsiktigt stödprogram för familjehem efter vårdnadsöverflytt.

b) Programmet bör innehålla tillgång till regelbundna stödsamtal, handledning samt resurser för att möta eventuella krissituationer som kan uppstå under barnets uppväxt.
2. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att vid behov inkludera samverkan med specialistvård och skolpersonal för att säkerställa kontinuitet och stabilitet i barnets utveckling.
3. I övrigt tillstyrkes yrkandet från L, M, D, KD

Yrkandet

Vi ställer oss bakom motionärens förslag och vill understryka behovet av ett utökat och kontinuerligt stöd till familjehem efter en vårdnadsöverflytt.

Utöver motionärens förslag yrkar vi på att socialnämnderna ser över möjligheten att införa ett standardiserat, långsiktigt stödprogram för familjehem efter vårdnadsöverflytt. Programmet bör innehålla tillgång till regelbundna stödsamtal, handledning samt resurser för att möta eventuella krissituationer som kan uppstå under barnets uppväxt.

Det långsiktiga stödet ska kunna anpassas efter familjehemmets och barnets individuella behov, och vid behov inkludera samverkan med specialistvård och skolpersonal för att säkerställa kontinuitet och stabilitet i barnets utveckling.

Vi menar att detta inte bara stärker barnets trygghet och utveckling, utan också underlättar för familjehemmet att på ett hållbart sätt axla sitt omfattande ansvar som vårdnadshavare.

Yrkande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-11-20

Nr 10

Yrkande angående – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motionens första beslutssats bifalles. Uppdraget ska återrapporteras i respektive socialnämnd.
2. Motionens andra beslutssats avslås.

Yrkandet

Arbetet med att utveckla och förbättra familjehemsverksamheten är mycket viktigt för att socialtjänsten ska kunna erbjuda rätt insatser till barn och familjer i väldigt svåra livssituationer. Ett gediget kvalitetsarbete pågår löpande i socialnämnderna, och förändringar behöver ske succesivt och långsiktigt för att värna både barnen, våra medarbetare, alla som är familjehem eller funderar på att bli det.

Vi välkomnar motionärens engagemang för att utveckla familjehemsverksamheten ytterligare. Motionen föreslår att utreda och samtidigt införa potentiellt omfattande insatser, vilket skulle vara en ovanlig beslutsgång som föregår resultat och ekonomiska konsekvenser från utredningen. Socialnämnderna uttrycker i remissvaren att det är viktigt att först utreda och därefter se över vilka insatser som kan och bör införas. Dessutom uttrycker socialnämnderna att vissa insatser endast kan införas om resurser skjuts till. Motionens formulering riskerar att medföra en förflyttning av resurser där exempelvis stöd till jourfamiljehem eller nya familjehem måste förflyttas till familjer som har en stadig placering och har kommit så långt att de kan överta vårdnaden. Därför anser vi att motionens andra beslutssats ska avslås.

Däremot anser vi att fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt behöver utredas vidare, och beslut har redan fattats att under 2025 utreda möjligheten att behålla Skolfam vid vårdnadsöverflytt. Vi anser att socialnämnderna samtidigt ska se över vilka andra stödinsatser som skulle vara möjliga att erbjuda vid vårdnadsöverflytt, och att det i utredningen är viktigt att särskilja vad som är möjligt att genomföra inom nuvarande budgetramar och vad som kräver ytterligare resurser. Vi välkomnar också motionärens intention att inhämta erfarenheter från personer med egna erfarenheter av att ha varit familjehemsplacerade, och anser att socialnämnderna i genomförandet av utredningen ska se över möjligheter att inkludera målgruppens erfarenheter anpassat efter befintliga studier och forskning, samt forskningsetiska principer. Vi bifaller därför motionens första beslutssats, men anser att utredningen ska återredovisas i socialnämnderna för att minska mängden ärenden som måste återrapporteras till kommunfullmäktige. Varje nivå av

återkoppling medför mycket administration och därtill kostnader. Vi har fullt förtroende för att socialnämnderna kan driva det utvecklingsarbete som kan göras inom nuvarande budgetramar framåt på egen hand.

Yrkande

L, M, D, KD

2024-11-15

10

Yrkande – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motionens första beslutats tillstyrks.
2. Motionens andra beslutats anses besvarad.

Yrkandet

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt motionens förslag och ser positivt på behovet av att stärka stödet för familjehemsplacerade barn och familjehem vid vårdnadsöverflytt. För att säkerställa att förslaget implementeras på ett hållbart och genomtänkt sätt är det av stor vikt att den kommande utredningen belyser centrala frågor som forskningsetiska principer, ekonomiska förutsättningar och erfarenheter från tidigare studier.

Utredningen behöver särskilt undersöka vilka stödinsatser som är mest effektiva och hur dessa kan anpassas för att möta behoven hos både barnen och familjehemmen. Den bör även ta hänsyn till hur eventuella beslut påverkar kommunens resurser och den nya socialtjänstlagens implementering.

Med utgångspunkt i detta föreslås att kommunstyrelsen tillstyrker beslutsats 1 och anser beslutsats 2 vara besvarad i väntan på resultatet av utredningen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-10-23

Ärendenummer SLK-2024-00577

Handläggare

Britta Timan

Telefon: 031-368 04 56

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.se

Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Motionen

Kristina Bergman Alme (L) föreslår att kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras. Motionären föreslår också att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Motionären framhåller att mer behöver göras för att säkerställa att alla barn får en trygg och förutsägbar uppväxt. Barn placeras enligt SoL och LVU när föräldrarna trots stödinsatser inte kan fungera som föräldrar på grund av exempelvis missbruk, psykisk ohälsa eller kognitiva svårigheter. För barn i familjehem blir vardagen ofta mer stabil med mat på bordet, rutiner och gränser. Även om barnen bär med sig fysiska och psykiska ärr från sin tidigare uppväxt, får de i familjehem ofta den vård och omsorg de behöver. Biologiska föräldrar har ofta fortfarande beslutanderätt i frågor om exempelvis skolstöd och vård, trots att deras livssituation kan vara instabil.

Trots en förstärkt lagstiftning kring vårdnadsöverflyttningar genomförs de sällan. En anledning, menar motionären, är att kommuner ofta drar tillbaka sitt stöd efter en vårdnadsöverflyttning, vilket gör att familjehemmet lämnas utan hjälp trots barnets fortsatta behov. Det finns inte längre någon som kan medla med föräldrarna, något att vända sig till när barnet är extra utmanande eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Kommuner kan dock välja att behålla stödet, särskilt med tanke på föräldrarnas skiftande situation.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst. Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell.

Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Socialnämnd Centrum	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yttrande V, S och MP.

Socialnämnd Hisingen	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yttrande V, S och MP.
Socialnämnd Nordost	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yttrande V, S och MP.
Socialnämnd Sydväst	Tillstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yttrande V, S och MP. Yttrande M, D, KD och L.

Remissinstansernas överväganden

Nämnderna lämnar i stort likalydande svar. Nämnderna ställer sig positiva till att genomföra en utredning i enlighet med motionärens förslag. De personer som själva har erfarenhet av vård i familjehem har ofta värdefulla erfarenheter och insikter om vad som kan förbättras. Vidare framhåller nämnderna att det är viktigt att utredningen utformas med hänsyn till redan befintliga studier och pågående statliga utredningar. Dessutom måste forskningsetiska principer beaktas i genomförandet i de delar som rör personer som inte längre är aktuella inom socialtjänsten.

Ett eventuellt beslut i kommunfullmäktige avseende ett bibehållet stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt bör grunda sig i vad utredningen kommer fram till. Utredningen bör också visa vilka eventuella extra resurser som krävs för att fortsätta stödet, och vilken typ av stöd som kan vara aktuellt. Ett beslut om fortsatt stöd kräver att det finns eller tillförs resurser för att täcka de ökade kostnader som sannolikt blir följden av ett sådant beslut.

Socialtjänsten står inför förändrade förutsättningar genom omställningen till ny socialtjänstlag. Det är inte omöjligt att nya förutsättningar, exempelvis vad gäller icke biståndsbedömda insatser, kan komma att få inverkan på frågan gällande stöd till vårdnadsöverflyttade barn.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Nämnderna framhåller att kostnaden för genomförandet av en utredning beror på utredningens omfattning, form och metod, men kräver i huvudsak personalresurser för genomförandet. Utredningen bedöms dock kunna genomföras inom befintlig ram.

Nämnderna framhåller också att om utredningen leder till ett beslut om att bibehålla eller utveckla stödet till familjehem efter en vårdnadsöverflytt, så kommer detta med stor sannolikhet att innebära ökade kostnader.

Hur stora kostnaderna blir beror på vilket typ av stöd som utredningen föreslår, hur omfattande stödet ska vara och hur många familjehem som väljer att utnyttja stödet. I socialförvaltningarna fanns i maj 2024 totalt 216 vårdnadsöverflyttade barn. Flera av dessa barn är dock vårdnadsöverflyttade till en annan kommun vilket påverkar möjligheter att ge stöd. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget är således osäkra eftersom de är beroende av utredningens resultat. Ett beslut om fortsatt stöd till familjehem efter vårdnadsöverflyttning kräver att det finns eller tillförs resurser för att täcka de ökade kostnader som sannolikt blir följden av ett sådant beslut.

Bedömning ur ekologisk dimension

Nämnderna har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Nämnderna anser att förslaget har en positiv effekt på den sociala dimensionen. Förslaget om att bibehålla stödet till ett familjehem efter en vårdnadsöverflytt harmonierar med bestämmelserna i barnkonventionen, vilka betonar barnets rätt till liv, utveckling och trygghet. Fortsatt stöd till familjehem efter vårdnadsöverflyttning kan skapa större stabilitet för barnet, vilket är särskilt viktigt med tanke på de trauman och utmaningar barn i samhällsvård ofta har gått igenom. Genom att upprätthålla stödet till familjehemmet minskar risken för att barnet drabbas av ytterligare uppbrott och instabilitet. Förslaget ses därför som en viktig åtgärd för att stärka barnrättsperspektivet och förbättra villkoren för barn som varit placerade i familjehem.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Socialnämnd Centrums handlingar 2024-10-22 § 248
3. Socialnämnd Hisingens handlingar 2024-10-22 § 241
4. Socialnämnd Nordosts handlingar 2024-10-22 § 332
5. Socialnämnd Sydväst handlingar 2024-10-23 § 216

Handling 2024 nr 102

Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

"En barndom går inte i repris," är ett ofta använt uttryck i debatten. Ändå finns det mer att göra för att säkerställa att barndomen blir så trygg, bra och förutsägbar som möjligt.

De barn som omhändertas av socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om vård av unga (LVU) gör detta på grund av att deras föräldrar uppvisar så allvarliga brister i sitt föräldraskap att de, trots tidigare insatser för att stärka och stödja föräldrarna, inte kan fungera som föräldrar. Dessa brister kan inkludera missbruk, psykisk ohälsa eller bristande intellektuell eller kognitiv förmåga, vilket resulterar i vanvård.

Sammanfattningsvis behöver barn föräldrar, men föräldrar kan inte alltid ha rätt till sina barn.

För barnen som placeras i familjehem blir tillvaron ofta mer förutsägbar; löften hålls, det finns mat på bordet, de får godnattsagor, och någon sätter gränser. Åldern vid placering varierar; en del är spädbarn, medan andra är äldre. Många som placerats tidigt ser familjehemmet som sin familj.

Det finns både fysiska och psykiska spår från föräldrarnas brister. Dessa inkluderar övervikt, undernäring, karies och skador från alkohol eller narkotika under graviditeten, samt psykiska skador som osäkerhet, medberoende och missbruk. Många av de omhändertagna ungdomarna lider även av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, vilket kräver ytterligare stöd från BUP och anpassningar i skolan.

Familjehemmen, som ofta tar emot barn som en extra familjemedlem, utför heroiska insatser dagligen. Beroende på barnets behov, kan relationen till de biologiska föräldrarna vara en utmaning. Familjehemmen får stöd från socialtjänsten i form av rådgivning och utbildning, men relationerna är ofta ansträngda och de biologiska föräldrarna närvarande på olika sätt då lagen är tydlig med att barnet ska ha regelbunden kontakt med sina föräldrar. Detta sker antingen genom möten där familjehemsförälder och representanter för socialtjänsten deltar eller genom besök hos föräldrarna.

Om något händer i familjehemmet så som skilsmässa eller andra större förändringar i familjen så riskerar barnet att förlora den trygga platsen som familjehemmet är. Så helt enkelt vårdnadsöverflytt är väldigt mycket tryggare och förutsägbart för barnet.

Föräldrarna bestämmer också över sådant som ifall barnet ska få stöd via Skolfam (skolstöd till placerade elever), om barnet kan få vaccineras, om barnet kan utredas för ev diagnoser, om barnet kan få resa utomlands. Ibland kan en förälder tyckas vara på rätt köl för att två år senare få en kraftig återgång i ett destruktivt beteende.

Lagen stipulerar att socialtjänsten ska pröva vårdnadsöverflytt var sjätte månad efter att ett barn har varit placerat i samma familjehem under minst två år (SoL 6 kap 8b §). Trots att lagstiftningen stärkts till förmån för barnets bästa, efter händelser som den tragiska med Lilla hjärtat, är vårdnadsöverflyttningar fortfarande ovanliga.

Bland de troligaste orsakerna bakom detta finns att kommuner ofta drar bort sitt stöd till familjehemmet. Det finns inte längre någon som kan medla med föräldrarna, något att vända sig till när barnet är extra utmanade eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Det placerade barnet blir ett barn likt andra biologiska barn även om det behövs mer arbete kring barnet. Det måste inte vara så. Kommunen kan välja att ha kvar hela eller delar av stödet. Detta särskilt i ljuset av att föräldrarnas förmågor och livssituationer kan variera över tid.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.
2. Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Kristina Bergman Alme (L)

§ 248 Svar på remiss - Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

N164-0635/24

Socialförvaltningen Centrum har 2024-09-24 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Jenny Broman (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag med hänvisning till yttrande från (V), (S) och (MP).

Kristina Bergman Alme (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut

Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barn och familjehemmens syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.

Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen om att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt med hänsyn till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbar justerad.

Protokollsanteckning

Jenny Broman (V) inkommer med ett yttrande från (V), (S) och (MP). Se bilaga 3 till protokollet.

Utdrag ur protokoll nr 12
Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Dag för justering
2024-10-22

Vid protokollet

Sekreterare
Jeanette Nilsson

Ordförande
Jenny Broman (V)

Justerande
Nina Miskovsky (M)

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-10-19

Ärende nr 7

Yttrande angående – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Yttrandet

Arbetet med att utveckla och förbättra olika delar som rör familjehemsverksamheten är mycket viktigt för att socialtjänsten ska kunna erbjuda rätt insatser till barn och familjer i väldigt svåra livssituationer. Ett kvalitetsarbete pågår löpande i socialnämnderna, och förändringar behöver ske successivt och långsiktigt för att värna både våra medarbetare, och alla som är familjehem eller funderar på att bli det.

Socialnämnderna kommer inom ramen för budget och genomförandeplaner 2025 att ha fortsatt fokus på att utveckla arbetet med familjehem. Det rödgröna styret gör även i budgeten en förstärkning av det stadengemensamma arbetet med rekrytering och utbildning av familjehem, samt ger i uppdrag att utreda hur insatsen Skolfam kan behållas vid vårdnadsöverflytt. Vi är positiva till motionärens intentioner om stöd efter vårdnadsöverflytt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-24

Diarienummer N164-0635/24

Handläggare

Agneta Liesén, Ritva Gonzalez

Telefon:

E-post:agneta.liesen@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss- Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barn och familjehemmens syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.

Socialnämnden Centrum tillstyrker motionen om att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt med hänsyn till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbar justerad.

Sammanfattning

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 23 oktober 2024.

Förvaltningens bedömning att motionens förslag bifalls under de förutsättningar som framgår i beslutsförslaget.

Det första förslaget innefattar uppdrag om att utreda familjehemsplacerade barn och familjehemmens syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehemmen efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras. Det bedöms vara värdefullt att kunna ta tillvara på de erfarenheter som finns under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.

Det andra förslaget innebär att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, ska fatta beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Förvaltningen ser det som angeläget att det senare beslutsförslaget bör grunda sig i vad utredningen utifrån förestående beslutsförslag kommer fram till. Utredningen bör också påvisa eventuella utökade resurser som krävs för fortsatt stöd samt vilket typ av stöd som skulle kunna vara aktuellt. Ett beslut om bibehållt stöd utefter utredningens resultat bör fattas under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt kommer innebära för socialnämnderna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I socialförvaltningarna fanns i maj 2024 totalt 216 vårdnadsöverflyttade barn, som hade omfattats av beslut om erbjudande om bibehållit stöd (Nordost 84 st, Sydväst 47 st, Hisingen 48 st, Centrum 37 st). Flera av dessa barn kan dock vara vårdnadsöverflyttade till en annan kommun vilket kan påverka möjligheter att ge visst stöd.

Socialförvaltningarna erbjuder idag att de nya vårdnadshavarna kan höra av sig till sin tidigare familjehemssekreterare när de är i behov av råd. Ansvarig familjehemssekreterare hör av sig till familjehemmet en gång per år för att säkerställa ersättningen.

Motionen innefattar två beslutsförslag om att dels genomföra en utredning gällande stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt, dels utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehemmen med vårdnadsöverflyttade barn.

Kostanden för en utredning är beroende på utredningens omfattning, form och metod men kräver i huvudsak personalresurser för genomförandet. En utredning kan genomföras inom befintlig ram. Eventuella utökade kostnader beror på vilket stöd som utredningen föreslår bibehålls, i vilken omfattning och hur många familjehem som önskar nyttja stöd efter vårdnadsöverflytt. Exempel på bibehållt stöd kan vara umgängesstöd, handledning och skolfam (stöd i skolan till familjehemsplacerade barn).

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Barnkonventionen

Barnkonventionen stadgar anger att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6). Konventionsstaterna ska säkerställa barnets överlevnad och utveckling till det yttersta av sin förmåga. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling.

Enligt barnkonventionens artikel 3 ska barnets bästa beaktas vid alla beslut som berör barn. Socialtjänstlagen, SoL, anger att det som är bäst för barnet ska vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Barn har rätt till sin ursprungsfamilj och föräldrarna har rätt till stöd för att kunna hantera att vara föräldrar på avstånd.

Att enligt motionsförslaget utreda att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt bidrar till en ökad trygghet och stabilitet för barnen vilket ligger i linje med att stärka barnrättsperspektivet.

Omvärldsbevakning

I SOU 2023:66 [För barn och unga i samhällsvård, SOU 2023:66 \(regeringen.se\)](#) lyfts att det saknas nationella uppgifter om vilket stöd barn och unga får efter att samhällsvård upphör. Socialstyrelsens statistik indikerar att barn och unga i samhällsvård fortfarande inte får tillräckligt stöd runt sin utbildning och hälsa och tidigare studier har visat på att endast ett fåtal kommuner gav ett riktat stöd till unga som flyttade från vård till eget

boende. Mycket talar för att stödet till barn och unga efter avslutad placering utanför det egna hemmet behöver tydliggöras och stärkas.

Regeringens utredning [Tryggare hem för barn \(regeringen.se\)](#) kan leda till lagändring 1/1 2025. Utredningen föreslår att det ska införas en möjlighet för den kommun som beslutat om en familjehemsplacering, dvs. placeringskommunen, att fortsätta bevilja insatser till ett barn även efter en vårdnadsöverflyttning. Under utredningens arbete har det framgått att det fortfarande finns utmaningar kring vilket stöd som kan tillhandahållas efter en vårdnadsöverflyttning. Det är vanligt att familjehemsföräldrar tvekar inför en vårdnadsöverflyttning just av denna anledning. En stor del handlar om att det i dagsläget inte finns någon möjlighet för placeringskommunen att fortsätta bevilja insatser till barnet efter en vårdnadsöverflyttning. Stöd som ofta efterfrågas är stöd kopplat till barnets skolgång och umgänge med barnets ursprungsfamilj.

Studien familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning ([Familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning | Göteborgs universitet \(gu.se\)](#)) syftar till att ge en fördjupad kunskap om hur familjetillhörighet och kontakt med ursprungsföräldrarna utvecklas efter en vårdnadsöverflyttning. I forskningsprojektet deltar en kommun som genomfört ett större antal vårdnadsöverflyttningar de senaste åren.

Inom ramen för *FYS - Nationella forskarskolan för tillämpad välfärdsforskning* finns en pågående studie som heter "*ATT HÖRA TILL –Familjehemsplacerade och vårdnadsöverflyttade barns berättelser om familjetillhörighet*" vilket lyfter barnets röster i relation till familjetillhörighet.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-10-15.

Alla tjänsteutlåtanden samverkas. Datum för samverkan hittar du i sammanträdestiderna för året.

Bilagor

1. Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 oktober.

Beskrivning av ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. I motionen lyfts att barn som är placerade i familjehem både får psykiska och fysiska spår från föräldrarnas brister.

Vidare lyfts i motionen att familjehemmen, som ofta tar emot barn som en extra familjemedlem, utför heroiska insatser dagligen. Beroende på barnets behov, kan relationen till de biologiska föräldrarna vara en utmaning. Familjehemmen får stöd från socialtjänsten i form av rådgivning och utbildning, men relationerna är ofta ansträngda med de biologiska föräldrarnas närvarande på olika sätt då lagen är tydlig med att barnet ska ha regelbunden kontakt med sina föräldrar. Detta sker antingen genom möten där familjehemsförälder och representanter för socialtjänsten deltar eller genom besök hos föräldrarna.

Motionen tar också upp att om något händer i familjehemmet så som skilsmässa eller andra större förändringar i familjen så riskerar barnet att förlora den trygga platsen som familjehemmet är. Vårdnadsöverflytt är väldigt mycket tryggare och förutsägbart för barnet enligt motionären.

Motionären lyfter att föräldrarna bestämmer också över sådant som ifall barnet ska få stöd via Skolfam, om barnet kan få vaccinerats, om barnet kan utredas för eventuella diagnoser eller om barnet kan få resa utomlands. Ibland kan en förälder tyckas vara på rätt köl för att två år senare få en kraftig återgång i ett destruktivt beteende.

Vidare lyfts det att trots att lagstiftningen stärkts till förmån för barnets bästa, efter händelser som den tragiska med Lilla hjärtat, är vårdnadsöverflyttningar fortfarande ovanliga. Bland de troligaste orsakerna bakom detta finns att kommuner ofta drar bort sitt stöd till familjehemmet enligt motionären. Det finns inte längre någon som kan medla med föräldrarna, någon att vända sig till när barnet är extra utmanade eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Det placerade barnet blir ett barn likt andra biologiska barn även om det behövs mer arbete kring barnet.

Motionen omfattar därefter två beslutsförslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.
2. Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Nedan ger förvaltningen en överblick om vad vårdnadsöverflytt innebär och hur stödet ser ut idag.

Vad innebär vårdnadsöverflytt

När ett barn vistats i samma familjehem under två år ska ansvarig nämnd särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna. Socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning syftar till att förhindra att barn som har rotat sig i ett familjehem blir uppryckta från en miljö där de har funnit sig till rätta och känner en större trygghet och känslomässig förankring än i sin ursprungsfamilj. Det ska vara uppenbart att det är bäst för barnet att det rådande förhållandet får bestå.

Om en vårdnadsöverflyttning är till barnets bästa och familjehemsförälder är positiva till att bli särskilt förordnad vårdnadshavare, ansöker socialnämnden till tingsrätten om överflyttning av vårdnaden till familjehemmet.

När familjehemsföräldrarna blir barnets nya vårdnadshavare upphör familjehemsplaceringen, eftersom grunderna för vården enligt SoL eller LVU faller. Det innebär att nämndens ansvar att noga följa vården av barnet liksom kravet på att överväga respektive ompröva vården bortfaller.

Ansvarig nämnd ska ge barnets nya vårdnadshavare råd och stöd om de begär det. Nämnden ska följa upp situationen för barnet och de nya vårdnadshavarna en gång per år. Även barnets ursprungs föräldrar kan behöva stöd i samband med och efter en vårdnadsöverflyttning. Det är också viktigt att kommunikationen med ursprungsföräldrar kring beslutet om vårdnadsöverflytt fungerar och att det säkerställs att de har förstått grunderna för beslutet.

Hur ser stödet ut idag vid vårdnadsöverflytt

Efter en vårdnadsöverflyttning erbjudes visst stöd till familjehemsföräldrar så som råd och stöd. Socialförvaltningarna kontaktar de nya vårdnadshavarna en gång per år för att säkerställa ersättningen och att de kan tillgodose barnets behov.

Dessutom kan familjehemsföräldrarna efter vårdnadsöverflytt själva ansöka om stödinsatser till barnet och sig själva utefter behov. För de barn som är vårdnadsöverflyttade till en annan kommun, kan de nya vårdnadshavarna ansöka om stöd i den kommunen som de bor i. De nya vårdnadshavarna har även rätt att underteckna dokument, som att ansöka om pass, öppna bankkonto och använda Swish. Eftersom socialnämndens försäkringsansvar upphör, måste de nya vårdnadshavarna teckna egen försäkring för barnet.

Barnet har efter en vårdnadsöverflytt fortfarande rätt att ha kontakt med sina biologiska föräldrar. Det är de nya vårdnadshavarna som ansvar för att se till att umgänget sker och fungerar på ett tillfredsställande sätt för barnet. En överenskommelse om umgänge som gjorts under placeringstiden kan fortsätta att gälla om alla parter är överens om den.

De nya vårdnadshavarna har också ansvar för att tillgodose barnets behov av kontakt med närstående, såsom mor- och farföräldrar eller syskon. Om de biologiska föräldrarna och de nya vårdnadshavarna inte kan komma överens om umgänget, kan de biologiska föräldrarna vända sig till tingsrätten för att få sin rätt till umgänge prövad. Socialnämnden kan också vara behjälpliga om exempelvis barnet riskerar att fara illa av kontakt med en biologisk förälder eller om barnet behöver kontakt med någon särskilt nära.

Den nämnd som ansökt om vårdnadsöverflytt ska fortsätta betala en skälig ersättning till det tidigare familjehemmet som bör motsvara den tidigare utbetalda familjehemsersättningen. Den fortsatta ekonomiska ersättningen behandlas i skattehänseende som vanliga familjehemsersättningar. [Cirkulär - Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar med mera 2024.pdf \(skr.se\)](#).

Eventuella insatser från Skolfam, kontinuerlig handledning från familjehemssekretären samt umgängesstöd upphör i samband med en vårdnadsöverflyttning. De nya vårdnadshavarna erbjuds fortsatt en del utbildningar från Göteborgs stad.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt är angelägen fråga att utveckla. Det ligger också i linje med befintliga pågående statliga utredningar och studier.

Det första förslaget innefattar uppdrag om att utreda familjehemsplacerade barn och familjehemmens syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehemmen efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras. Det bedöms vara värdefullt att kunna ta tillvara på de erfarenheter som finns under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.

I motionsförslaget anges hur utredningen ska göras. En utredning kan också innebära andra och olika typer av utformning och metoder än det som motionären föreslår. Förvaltningen bedömer att en utredning behöver kunna utformas och anpassas efter redan befintliga pågående studier samt de statliga utredningar som pågår. Hänsyn behöver också tas till möjligheter att eventuellt involvera vuxna personer som inte längre är aktuella inom socialtjänsten där forskningsetiska principer behöver tas i beaktan.

Det andra förslaget innebär att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, ska fatta beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Förvaltningen ser det som angeläget att det senare beslutsförslaget bör grunda sig i vad utredningen utifrån förestående beslutsförslag kommer fram till. Utredningen bör också påvisa eventuella utökade resurser som krävs för fortsatt stöd samt vilket typ av stöd som skulle kunna vara aktuellt. Ett beslut om bibehållet stöd utefter utredningens resultat bör fattas under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt kommer innebära för socialnämnderna.

Det bör också påpekas att visst stöd såsom SkolFam också är en fråga för grundskolenämnden utöver socialnämnderna. En annan aspekt av bibehållet stöd efter vårdnadsöverflytt är att många vårdnadsöverflyttade barn är placerade utanför Göteborgs stad vilket innebär att stöd i form av exempelvis umgänge bör bistås, efter ansökan, av kommunen där barnet är folkbokfört.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen bakom motionärens beslutsförslag att under förutsättning att form och metod för genomförande av utredningen kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning och forskningsetiska principer samt att beslut utefter utredningens resultat sker under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.

Socialförvaltningen Centrum

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

§ 241, N166-0396/24

Remiss - Motion från Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Beslut

Socialnämnd Hisingen

1. Tillstyrker förslag om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningstekniska principer.
2. Tillstyrker förslag om att Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.
3. Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
4. Förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärende

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande.

Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 oktober.

Handlingar

- Motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt
- Yttrande från V, S och MP angående motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt, 2024-10-22

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Dag för justering

2024-10-31

Vid protokollet

Sekreterare

Emma Erngren

Ordförande

Jonas Nilsson

Justeringsperson

Mait Hjertkvist

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna,
Miljöpartiet

2024-10-22

Ärende nr 10

Yttrande angående – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Yttrandet

Arbetet med att utveckla och förbättra olika delar som rör familjehemsverksamheten är mycket viktigt för att socialtjänsten ska kunna erbjuda rätt insatser till barn och familjer i väldigt svåra livssituationer. Ett kvalitetsarbete pågår löpande i socialnämnderna, och förändringar behöver ske successivt och långsiktigt för att värna både våra medarbetare, och alla som är familjehem eller funderar på att bli det.

Vi ser positivt på motionärens intention i första beslutssatsten. Socialnämnderna kommer inom ramen för budget och genomförandeplaner 2025 att ha fortsatt fokus på att utveckla arbetet med familjehem. Det rödgröna styret gör även i budgeten en förstärkning av det stadengemensamma arbetet med rekrytering och utbildning av familjehem, samt ger i uppdrag att utreda hur insatsen Skolfam kan behållas vid vårdnadsöverflytt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-26

Diarienummer N166-0396/24

Handläggare

Jessica Johansson, Matilda Aldén

Författare

Matilda Aldén

E-post: matilda.alden@socialhisingen.goteborg.se

Yttrande över Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Förslag till beslut

Socialnämnd Hisingen

1. Tillstyrker förslag om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.
2. Tillstyrker förslag om att Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.
3. Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
4. Förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 23 oktober 2024.

Förvaltningens bedömning att motionens förslag ska bifallas under de förutsättningar som framgår i beslutsförslaget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionen innefattar två beslutsförslag om att dels genomföra en utredning gällande stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt, dels utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehemmen med vårdnadsöverflyttade barn.

Kostanden för en utredning är beroende på utredningens omfattning, form och metod men kräver i huvudsak personalresurser för genomförandet. En utredning kan genomföras inom befintlig ram.

Beslutsförslag två omfattar att utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehem efter vårdnadsflytt. Eventuella utökade kostnader beror på vilket stöd som utredningen föreslår bibehålls, i vilken omfattning och hur många familjehem som önskar nyttja stöd efter vårdnadsöverflytt. Exempel på bibehållet stöd skulle tex. kunna vara umgängesstöd, handledning, SkolFam etcetera.

I socialförvaltningarna fanns i maj 2024 totalt 216 vårdnadsöverflyttade barn, som hade omfattats av beslut om erbjudande om bibehållit stöd (Nordost 84 st, Sydväst 47 st, Hisingen 48 st, Centrum 37 st). Flera av dessa barn är dock vårdnadsöverflyttade till en annan kommun vilket kan påverka möjligheter att ge visst stöd.

Socialförvaltningarna erbjuder idag att de nya vårdnadshavarna kan höra av sig till sin tidigare familjehemssekreterare när de är i behov av råd. Ansvarig familjehemssekreterare hör av sig till familjehemmet en gång per år för att säkerställa ersättningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Barnkonventionen

Barnkonventionen stadgar anger att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6). Konventionsstaterna ska säkerställa barnets överlevnad och utveckling till det yttersta av sin förmåga. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling.

Enligt barnkonventionens artikel 3 ska barnets bästa beaktas vid alla beslut som berör barn. Socialtjänstlagen, SoL, anger att det som är bäst för barnet ska vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Barn har rätt till sin ursprungsfamilj och föräldrarna har rätt till stöd för att kunna hantera att vara föräldrar på avstånd.

Att enligt motionsförslaget utreda att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt bidrar till en ökad trygghet och stabilitet för barnen vilket ligger i linje med att stärka barnrättsperspektivet.

Omvärldsbevakning

I SOU 2023:66 För barn och unga i samhällsvård, SOU 2023:66 (regeringen.se) lyfts att det saknas nationella uppgifter om vilket stöd barn och unga får efter att samhällsvård upphör. Socialstyrelsens statistik indikerar att barn och unga i samhällsvård fortfarande inte får tillräckligt stöd runt sin utbildning och hälsa och tidigare studier har visat på att endast ett fåtal kommuner gav ett riktat stöd till unga som flyttade från vård till eget boende. Mycket talar för att stödet till barn och unga efter avslutad placering utanför det egna hemmet behöver tydliggöras och stärkas.

Regeringens utredning Tryggare hem för barn (regeringen.se) kan leda till lagändring 1/1 2025. Utredningen föreslår att det ska införas en möjlighet för den kommun som beslutat om en familjehemsplacering, dvs. placeringskommunen, att fortsätta bevilja insatser till ett barn även efter en vårdnadsöverflyttning. Under utredningens arbete har det framgått att det fortfarande finns utmaningar kring vilket stöd som kan tillhandahållas efter en vårdnadsöverflyttning. Det är vanligt att familjehemsföräldrar tvekar inför en vårdnadsöverflyttning just av denna anledning. En stor del handlar om att det i dagsläget inte finns någon möjlighet för placeringskommunen att fortsätta bevilja insatser till barnet efter en vårdnadsöverflyttning. Stöd som ofta efterfrågas är stöd kopplat till barnets skolgång och umgänge med barnets ursprungsfamilj.

Studien familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning (Familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning | Göteborgs universitet (gu.se)) syftar till att ge en fördjupad kunskap om hur familjetillhörighet och kontakt med ursprungsföräldrarna utvecklas efter en vårdnadsöverflyttning. I forskningsprojektet deltar en kommun som genomfört ett större antal vårdnadsöverflyttningar de senaste åren.

Inom ramen för FYS - Nationella forskarskolan för tillämpad välfärdsforskning finns en pågående studie som heter "ATT HÖRA TILL –Familjehemsplacerade och vårdnadsöverflyttade barns berättelser om familjetillhörighet" vilket lyfter barnets röster i relation till familjetillhörighet.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 16 oktober 2024

Bilagor

1. Motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 oktober.

Beskrivning av ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. I motionen lyfts att barn som är placerade i familjehem både får psykiska och fysiska spår från föräldrarnas brister.

Vidare lyfts i motionen att familjehemmen, som ofta tar emot barn som en extra familjemedlem, utför heroiska insatser dagligen. Beroende på barnets behov, kan relationen till ursprungsföräldrarna vara en utmaning. Familjehemmen får stöd från socialtjänsten i form av rådgivning och utbildning, men relationerna är ofta ansträngda och ursprungsföräldrarna närvarande på olika sätt då lagen är tydlig med att barnet ska ha regelbunden kontakt med sina föräldrar. Detta sker antingen genom möten där familjehemsförälder och representanter för socialtjänsten deltar eller genom besök hos föräldrarna.

Motionen tar också upp att om något händer i familjehemmet så som skilsmässa eller andra större förändringar i familjen så riskerar barnet att förlora den trygga platsen som familjehemmet är. Vårdnadsöverflytt är väldigt mycket tryggare och förutsägbart för barnet enligt motionären.

Motionären lyfter att föräldrarna bestämmer också över sådant som ifall barnet ska få stöd via SkolFam (skolstöd till placerade elever), om barnet kan få vaccineras, om barnet kan utredas för ev diagnoser, om barnet kan få resa utomlands. Ibland kan en förälder tyckas vara på rätt köl för att två år senare få en kraftig återgång i ett destruktivt beteende.

Vidare lyfts det att trots att lagstiftningen stärkts till förmån för barnets bästa, efter händelser som den tragiska med Lilla hjärtat, är vårdnadsöverflyttningar fortfarande ovanliga. Bland de troligaste orsakerna bakom detta finns att kommuner ofta drar bort sitt stöd till familjehemmet enligt motionären. Det finns inte längre någon som kan medla

med föräldrarna, något att vända sig till när barnet är extra utmanade eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Det placerade barnet blir ett barn likt andra biologiska barn även om det behövs mer arbete kring barnet.

Motionen omfattar därefter två beslutsförslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.
2. Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Nedan ger förvaltningen en överblick om vad vårdnadsöverflytt innebär och hur stödet ser ut idag.

Vad innebär vårdnadsöverflytt

När ett barn vistats i samma familjehem under två år ska ansvarig nämnd särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna. Socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning syftar till att förhindra att barn som har rotat sig i ett familjehem blir uppryckta från en miljö där de har funnit sig till rätta och känner en större trygghet och känslomässig förankring än i sin ursprungsfamilj. Det ska vara uppenbart att det är bäst för barnet att det rådande förhållandet får bestå.

Om en vårdnadsöverflyttning är till barnets bästa och familjehemsförälder är positiva till att bli särskilt förordnad vårdnadshavare, ansöker socialnämnden till tingsrätten om överflyttning av vårdnaden till familjehemmet.

När familjehemsföräldrarna blir barnets nya vårdnadshavare upphör familjehemsplaceringen, eftersom grunderna för vården enligt SoL eller LVU faller. Det innebär att nämndens ansvar att noga följa vården av barnet liksom kravet på att överväga respektive ompröva vården bortfaller.

Ansvarig nämnd ska ge barnets nya vårdnadshavare råd och stöd om de begär det. Nämnden ska följa upp situationen för barnet och de nya vårdnadshavarna en gång per år. Även barnets ursprungsföräldrar kan behöva stöd i samband med och efter en vårdnadsöverflyttning. Det är också viktigt att kommunikationen med ursprungsföräldrar kring beslutet om vårdnadsöverflytt fungerar och att det säkerställs att de har förstått grunderna för beslutet.

Hur ser stödet ut idag vid vårdnadsöverflytt

Efter en vårdnadsöverflyttning erbjuds visst stöd till familjehemsföräldrar så som råd och stöd. Socialförvaltningarna kontaktar de nya vårdnadshavarna en gång per år för att säkerställa att de kan tillgodose barnets behov.

Dessutom kan familjehemsföräldrarna efter vårdnadsöverflytt själva ansöka om stödinsatser till barnet och sig själva utefter behov. För de barn som är vårdnadsöverflyttade till en annan kommun, kan de nya vårdnadshavarna ansöka om stöd i den kommunen som de bor i. De nya vårdnadshavarna har även rätt att underteckna dokument, som att ansöka om pass, öppna bankkonto och använda Swish. Eftersom

socialnämndens försäkringsansvar upphör, måste de nya vårdnadshavarna teckna egen försäkring för barnet.

Under år 2024 har Socialförvaltningen Hisingen finansierat insatser från Psykologenheten med nämndbidrag. På grund av finansieringen har förvaltningen haft möjlighet att rikta utökade psykologresurser mot den interna familjehemsvården. De familjer som har vårdnadsöverflyttade barn har kunnat erbjudas stöd och vägledning. Under året har flertalet familjer fått stöd och insatsen har varit uppskattad, inte bara av familjerna själva utan förvaltningens familjehemssekreterare uppger också att de ser att insatserna genererat stöd och stabilitet till barnen och familjerna. Psykologenheten tillhandahåller även denna tjänst till övriga socialförvaltningar i staden, men då inom ramen för sin köp- och säljverksamhet.

Barnet har efter en vårdnadsöverflytt fortfarande rätt att ha kontakt med sina ursprungsföräldrar. Det är de nya vårdnadshavarna som ansvar för att se till att umgänget sker och fungerar på ett tillfredsställande sätt för barnet. En överenskommelse om umgänge som gjorts under placeringstiden kan fortsätta att gälla om alla parter är överens om den.

De nya vårdnadshavarna har också ansvar för att tillgodose barnets behov av kontakt med närstående, såsom mor- och farföräldrar eller syskon. Om ursprungsföräldrarna och de nya vårdnadshavarna inte kan komma överens om umgänget, kan ursprungsföräldrarna vända sig till tingsrätten för att få sin rätt till umgänge prövad. Socialnämnden kan också vara behjälpliga om exempelvis barnet riskerar att fara illa av kontakt med en ursprungsförälder eller om barnet behöver kontakt med någon särskilt nära.

Den nämnd som ansökt om vårdnadsöverflytt ska fortsätta betala en skälig ersättning till det tidigare familjehemmet som bör motsvara den tidigare utbetalda familjehemsersättningen. Den fortsatta ekonomiska ersättningen behandlas i skattehänseende som vanliga familjehemsersättningar. Cirkulär - Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar med mera 2024.pdf (skr.se).

Eventuella insatser från SkolFam, kontinuerlig handledning från familjehemssekreteraren samt umgängesstöd upphör i samband med en vårdnadsöverflyttning. De nya vårdnadshavarna erbjuds fortsatt en del utbildningar från Göteborgs stad.

Förvaltningens bedömning

Frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt ser förvaltningen som angelägen fråga att utveckla. Det ligger också i linje med befintliga pågående statliga utredningar och studier.

Beslutsförslag ett handlar om att uppdrag ska ges att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.

Förvaltningen ser det som positivt att genom en utredning få en bild över hur stödet till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras. Det är också ofta dem de berör som besitter värdefull erfarenhet av vad som kan bli bättre.

I motionsförslaget anges hur utredningen ska göras. En utredning kan också innebära andra och olika typer av utformning och metoder än det som motionären föreslår. Förvaltningen bedömer att en utredning behöver kunna utformas och anpassas efter redan befintliga pågående studier samt de statliga utredningar som pågår. Hänsyn behöver också tas till möjligheter att eventuellt involvera vuxna personer som inte längre är aktuella inom socialtjänsten där forskningsetiska principer behöver tas i beaktan.

Beslutsförslag två innebär att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, ska fatta beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Förvaltningen ser det som angeläget att beslutsförslag två bör grunda sig i vad utredningen utifrån beslutsförslag ett kommer fram till. Utredningen bör också påvisa eventuella utökade resurser som krävs för fortsatt stöd samt vilket typ av stöd som skulle kunna vara aktuellt. Ett beslut om bibehållet stöd utefter utredningens resultat bör fattas under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt kommer innebära för socialnämnderna.

Det bör också påpekas att visst stöd såsom SkolFam också är en fråga för grundskolenämnden utöver socialnämnderna. En annan aspekt av bibehållet stöd efter vårdnadsöverflytt är att många vårdnadsöverflyttade barn är placerade utanför Göteborgs stad vilket innebär att stöd i form av exempelvis umgänge bör bistås, efter ansökan, av kommunen där barnet är folkbokfört.

Ett viktigt perspektiv att ha i åtanke är att socialtjänsten står inför förändrade förutsättningar i och med omställningen till ny socialtjänstlag. Det är inte omöjligt att nya förutsättningar, ex icke biståndsbedömda insatser, kan komma att få inverkan på frågan gällande stöd till vårdnadsöverflyttade barn.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att motionärens beslutsförslag ska bifallas under förutsättning att form och metod för genomförande av utredningen kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning och forskningsetiska principer samt att beslut utefter utredningens resultat sker under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.

Helena Lundberg

Jessica Johansson

Tf Förvaltningsdirektör

Tf Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

§ 332 N163-0661/24

Svar på remiss - Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Ärendet

En remiss har inkommit till socialnämnden avseende Motion av Kristina Bergman (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt.

Motionen innefattar två beslutsförslag om att dels genomföra en utredning gällande stöd till familjehem eftervårdnadsöverflytt, dels utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehemmen med vårdnadsöverflyttade barn.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2024-09-24.

Yttrande V, S och MP daterat 2024-10-20.

Yrkanden

Zagros Hama (M) och Per-Eric Trulsson (SD) yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Beslut

1. Socialnämnden Nordost bifaller förslag om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.
2. Socialnämnden Nordost bifaller förslag om att Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.
3. Förvaltningens tjänsteutlåtande översänds till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Protokollsanteckning

Lena Landén-Ohlsson (S) antecknar för (V), (S) och (MP) som yttrande en gemensam skrivelse daterad 20 oktober 2024.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2024-10-22

Vid protokollet

Sekreterare

Annika Funkqvist

Ordförande

Lena Landén-Ohlsson (S)

Justerande

Zagros Hama (M)

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-10-20

Ärende nr 21

Yttrande angående – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Yttrandet

Arbetet med att utveckla och förbättra olika delar som rör familjehemsverksamheten är mycket viktigt för att socialtjänsten ska kunna erbjuda rätt insatser till barn och familjer i väldigt svåra livssituationer. Ett kvalitetsarbete pågår löpande i socialnämnderna, och förändringar behöver ske successivt och långsiktigt för att värna både våra medarbetare, och alla som är familjehem eller funderar på att bli det.

Socialnämnderna kommer inom ramen för budget och genomförandeplaner 2025 att ha fortsatt fokus på att utveckla arbetet med familjehem. Det rödgröna styret gör även i budgeten en förstärkning av det stadengemensamma arbetet med rekrytering och utbildning av familjehem, samt ger i uppdrag att utreda hur insatsen Skolfam kan behållas vid vårdnadsöverflytt. Vi är positiva till motionärens intentioner om stöd efter vårdnadsöverflytt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-24

Diarienummer N163-0661/24

Handläggare

Hanna Bergström, Lotta Anberg

E-post: hanna.bergstrom@socialnordost.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt, H 2024 nr 102

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Nordost bifaller förslag om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.
2. Socialnämnden Nordost bifaller förslag om att Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.
3. Förvaltningens tjänsteutlåtande översänds till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 23 oktober 2024.

Förvaltningens bedömning att motionens förslag ska bifallas under de förutsättningar som framgår i beslutsförslaget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionen innefattar två beslutsförslag om att dels genomföra en utredning gällande stöd till familjehem eftervårdnadsöverflytt, dels utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehemmen med vårdnadsöverflyttade barn.

Kostnaden för en utredning är beroende på utredningens omfattning, form och metod men kräver i huvudsak personalresurser för genomförandet. En utredning kan genomföras inom befintlig ram.

Beslutsförslag två omfattar att utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehem efter vårdnadsflytt. Eventuella utökade kostnader beror på vilket stöd som utredningen föreslår bibehålls, i vilken omfattning och hur många familjehem som önskar nyttja stöd efter vårdnadsöverflytt. Exempel på bibehållet stöd skulle tex. kunna vara umgängesstöd, handledning, skolfam etcetera.

I socialförvaltningarna fanns i maj 2024 totalt 216 vårdnadsöverflyttade barn, som hade omfattats av beslut om erbjudande om bibehållet stöd (Nordost 84 st, Sydväst 47 st, Hisingen 48 st, Centrum 37 st). Flera av dessa barn kan dock vara vårdnadsöverflyttade till en annan kommun vilket kan påverka möjligheter att ge visst stöd.

Socialförvaltningarna erbjuder idag att de nya vårdnadshavarna kan höra av sig till sin tidigare familjehemssekreterare när de är i behov av råd. Ansvarig familjehemssekreterare hör av sig till familjehemmet en gång per år för att säkerställa ersättningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Barnkonventionen

Barnkonventionen stadgar anger att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6). Konventionsstaterna ska säkerställa barnets överlevnad och utveckling till det yttersta av sin förmåga. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling. Enligt barnkonventionens artikel 3 ska barnets bästa beaktas vid alla beslut som berör barn. Socialtjänstlagen, SoL, anger att det som är bäst för barnet ska vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Barn har rätt till sin ursprungsfamilj och föräldrarna har rätt till stöd för att kunna hantera att vara föräldrar på avstånd.

Att enligt motionsförslaget utreda att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt bidrar till en ökad trygghet och stabilitet för barnen vilket ligger i linje med att stärka barnrättsperspektivet.

Omvärldsbevakning

I SOU 2023:66 [För barn och unga i samhällsvård, SOU 2023:66 \(regeringen.se\)](#) lyfts att det saknas nationella uppgifter om vilket stöd barn och unga får efter att samhällsvård upphör. Socialstyrelsens statistik indikerar att barn och unga i samhällsvård fortfarande inte får tillräckligt stöd runt sin utbildning och hälsa och tidigare studier har visat på att endast ett fåtal kommuner gav ett riktat stöd till unga som flyttade från vård till eget boende. Mycket talar för att stödet till barn och unga efter avslutad placering utanför det egna hemmet behöver tydliggöras och stärkas.

Regeringens utredning [Tryggare hem för barn \(regeringen.se\)](#) kan leda till lagändring 1/1 2025. Utredningen föreslår att det ska införas en möjlighet för den kommun som beslutat om en familjehemsplacering, dvs. placeringskommunen, att fortsätta bevilja insatser till

ett barn även efter en vårdnadsöverflyttning. Under utredningens arbete har det framgått att det fortfarande finns utmaningar kring vilket stöd som kan tillhandahållas efter en vårdnadsöverflyttning. Det är vanligt att familjehemsföräldrar tvekar inför en vårdnadsöverflyttning just av denna anledning. En stor del handlar om att det i dagsläget inte finns någon möjlighet för placeringskommunen att fortsätta bevilja insatser till barnet efter en vårdnadsöverflyttning. Stöd som ofta efterfrågas är stöd kopplat till barnets skolgång och umgänge med barnets ursprungsfamilj.

Studien familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning ([Familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning | Göteborgs universitet \(gu.se\)](#)) syftar till att ge en fördjupad kunskap om hur familjetillhörighet och kontakt med ursprungsföräldrarna utvecklas efter en vårdnadsöverflyttning. I forskningsprojektet deltar en kommun som genomfört ett större antal vårdnadsöverflyttningar de senaste åren.

Inom ramen för *FYS - Nationella forskarskolan för tillämpad välfärdsforskning* finns en pågående studie som heter "*ATT HÖRA TILL – Familjehemsplacerade och vårdnadsöverflyttade barns berättelser om familjetillhörighet*" vilket lyfter barnets röster i relation till familjetillhörighet.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 15 oktober 2024.

Bilagor

1. Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. J 2024 nr 102

Ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 oktober.

Beskrivning av ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. I motionen lyfts att barn som är placerade i familjehem både får psykiska och fysiska spår från föräldrarnas brister.

Vidare lyfts i motionen att familjehemmen, som ofta tar emot barn som en extra familjemedlem, utför heroiska insatser dagligen. Beroende på barnets behov, kan relationen till ursprungs föräldrarna vara en utmaning. Familjehemmen får stöd från socialtjänsten i form av rådgivning och utbildning, men relationerna är ofta ansträngda och ursprungs föräldrarna närvarande på olika sätt då lagen är tydlig med att barnet ska ha regelbunden kontakt med sina föräldrar. Detta sker antingen genom möten där familjehemsförälder och representanter för socialtjänsten deltar eller genom besök hos föräldrarna.

Motionen tar också upp att om något händer i familjehemmet så som skilsmässa eller andra större förändringar i familjen så riskerar barnet att förlora den trygga platsen som familjehemmet är. Vårdnadsöverflytt är väldigt mycket tryggare och förutsägbart för barnet enligt motionären.

Motionären lyfter att föräldrarna bestämmer också över sådant som ifall barnet ska få stöd via Skolfam (skolstöd till placerade elever), om barnet kan få vaccineras, om barnet kan utredas för ev diagnoser, om barnet kan få resa utomlands. Ibland kan en förälder tyckas vara på rätt köl för att två år senare få en kraftig återgång i ett destruktivt beteende.

Vidare lyfts det att trots att lagstiftningen stärkts till förmån för barnets bästa, efter händelser som den tragiska med Lilla hjärtat, är vårdnadsöverflyttningar fortfarande ovanliga. Bland de troligaste orsakerna bakom detta finns att kommuner ofta drar bort sitt stöd till familjehemmet enligt motionären. Det finns inte längre någon som kan medla med föräldrarna, något att vända sig till när barnet är extra utmanade eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Det placerade barnet blir ett barn likt andra biologiska barn även om det behövs mer arbete kring barnet.

Motionen omfattar därefter två beslutsförslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt,

inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.

2. Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Nedan ger förvaltningen en överblick om vad vårdnadsöverflytt innebär och hur stödet ser ut idag.

Vad innebär vårdnadsöverflytt

När ett barn vistas i samma familjehem under två år ska ansvarig nämnd särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna. Socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning syftar till att förhindra att barn som har rotat sig i ett familjehem blir uppryckta från en miljö där de har funnit sig till rätta och känner en större trygghet och känslomässig förankring än i sin ursprungsfamilj. Det ska vara uppenbart att det är bäst för barnet att det rådande förhållandet får bestå.

Om en vårdnadsöverflyttning är till barnets bästa och familjehemsförälder är positiva till att bli särskilt förordnad vårdnadshavare, ansöker socialnämnden till tingsrätten om överflyttning av vårdnaden till familjehemmet.

När familjehemsföräldrarna blir barnets nya vårdnadshavare upphör familjehemsplaceringen, eftersom grunderna för vården enligt SoL eller LVU faller. Det innebär att nämndens ansvar att noga följa vården av barnet liksom kravet på att överväga respektive ompröva vården bortfaller.

Ansvarig nämnd ska ge barnets nya vårdnadshavare råd och stöd om de begär det. Nämnden ska följa upp situationen för barnet och de nya vårdnadshavarna en gång per år. Även barnets ursprungs föräldrar kan behöva stöd i samband med och efter en vårdnadsöverflyttning. Det är också viktigt att kommunikationen med ursprungsföräldrar kring beslutet om vårdnadsöverflytt fungerar och att det säkerställs att de har förstått grunderna för beslutet.

Hur ser stödet ut idag vid vårdnadsöverflytt

Efter en vårdnadsöverflyttning erbjudes visst stöd till familjehemsföräldrar så som råd och stöd. Socialförvaltningarna kontakter de nya vårdnadshavarna en gång per år för att säkerställa att de kan tillgodose barnets behov.

Dessutom kan familjehemsföräldrarna efter vårdnadsöverflytt själva ansöka om stödinsatser till barnet och sig själva utefter behov. För de barn som är vårdnadsöverflyttade till en annan kommun, kan de nya vårdnadshavarna ansöka om stöd i den kommunen som de bor i. De nya vårdnadshavarna har även rätt att underteckna dokument, som att ansöka om pass, öppna bankkonto och använda Swish. Eftersom socialnämndens försäkringsansvar upphör, måste de nya vårdnadshavarna teckna egen försäkring för barnet.

Barnet har efter en vårdnadsöverflytt fortfarande rätt att ha kontakt med sina ursprungsföräldrar. Det är de nya vårdnadshavarna som ansvar för att se till att umgänget

sker och fungerar på ett tillfredsställande sätt för barnet. En överenskommelse om umgänge som gjorts under placeringstiden kan fortsätta att gälla om alla parter är överens om den.

De nya vårdnadshavarna har också ansvar för att tillgodose barnets behov av kontakt med närstående, såsom mor- och farföräldrar eller syskon. Om ursprungsföräldrarna och de nya vårdnadshavarna inte kan komma överens om umgänget, kan ursprungsföräldrarna vända sig till tingsrätten för att få sin rätt till umgänge prövad. Socialnämnden kan också vara behjälpliga om exempelvis barnet riskerar att fara illa av kontakt med en ursprungsförälder eller om barnet behöver kontakt med någon särskilt nära.

Den nämnd som ansökt om vårdnadsöverflytt ska fortsätta betala en skälig ersättning till det tidigare familjehemmet som bör motsvara den tidigare utbetalda familjehemsersättningen. Den fortsatta ekonomiska ersättningen behandlas i skattehänseende som vanliga familjehemsersättningar. [Cirkulär - Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar med mera 2024.pdf \(skr.se\)](#).

Eventuella insatser från Skolfam, kontinuerlig handledning från familjehemssekretären samt umgängesstöd upphör i samband med en vårdnadsöverflyttning. De nya vårdnadshavarna erbjuds fortsatt en del utbildningar från Göteborgs stad.

Förvaltningens bedömning

Frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt ser förvaltningen som angelägen fråga att utveckla. Det ligger också i linje med befintliga pågående statliga utredningar och studier.

Beslutsförslag 1 handlar om att uppdrag ska ges att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.

Förvaltningen ser det som positivt att genom en utredning få en bild över hur stödet till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras. Det är också ofta dem de berör som besitter värdefull erfarenhet av vad som kan bli bättre.

I motionsförslaget anges hur utredningen ska göras. En utredning kan också innebära andra och olika typer av utformning och metoder än det som motionären föreslår. Förvaltningen bedömer att en utredning behöver kunna utformas och anpassas efter redan befintliga pågående studier samt de statliga utredningar som pågår. Hänsyn behöver också tas till möjligheter att eventuellt involvera vuxna personer som inte längre är aktuella inom socialtjänsten där forskningsetiska principer behöver tas i beaktan.

Beslutsförslag 2 innebär att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, ska fatta beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Förvaltningen ser det som angeläget att beslutsförslag 2 bör grunda sig i vad utredningen utifrån beslutsförslag 1 *kommer fram till*. *Utredningen bör också påvisa eventuella utökade resurser som krävs för fortsatt stöd samt vilket typ av stöd som skulle kunna vara aktuellt. Ett beslut om bibehållet stöd utefter utredningens resultat bör fattas under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt kommer innebära för socialnämnderna.*

Det bör också påpekas att visst stöd såsom SkolFam också är en fråga för grundskolenämnden utöver socialnämnderna. En annan aspekt av bibehållet stöd efter vårdnadsöverflytt är att många vårdnadsöverflyttade barn är placerade utanför Göteborgs stad vilket innebär att stöd i form av exempelvis umgänge bör bistås, efter ansökan, av kommunen där barnet är folkbokfört.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att motionärens beslutsförslag ska bifallas under förutsättning att form och metod för genomförande av utredningen kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning och forskningsetiska principer samt att beslut utefter utredningens resultat sker under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Socialförvaltning Nordost

Fredrik Johansson
Förvaltningsdirektör

Lotta Anberg
Avdelningschef

Handling 2024 nr 102

Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

"En barndom går inte i repris," är ett ofta använt uttryck i debatten. Ändå finns det mer att göra för att säkerställa att barndomen blir så trygg, bra och förutsägbar som möjligt.

De barn som omhändertas av socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om vård av unga (LVU) gör detta på grund av att deras föräldrar uppvisar så allvarliga brister i sitt föräldraskap att de, trots tidigare insatser för att stärka och stödja föräldrarna, inte kan fungera som föräldrar. Dessa brister kan inkludera missbruk, psykisk ohälsa eller bristande intellektuell eller kognitiv förmåga, vilket resulterar i vanvård.

Sammanfattningsvis behöver barn föräldrar, men föräldrar kan inte alltid ha rätt till sina barn.

För barnen som placeras i familjehem blir tillvaron ofta mer förutsägbar; löften hålls, det finns mat på bordet, de får godnattsagor, och någon sätter gränser. Åldern vid placering varierar; en del är spädbarn, medan andra är äldre. Många som placerats tidigt ser familjehemmet som sin familj.

Det finns både fysiska och psykiska spår från föräldrarnas brister. Dessa inkluderar övervikt, undernäring, karies och skador från alkohol eller narkotika under graviditeten, samt psykiska skador som osäkerhet, medberoende och missbruk. Många av de omhändertagna ungdomarna lider även av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, vilket kräver ytterligare stöd från BUP och anpassningar i skolan.

Familjehemmen, som ofta tar emot barn som en extra familjemedlem, utför heroiska insatser dagligen. Beroende på barnets behov, kan relationen till de biologiska föräldrarna vara en utmaning. Familjehemmen får stöd från socialtjänsten i form av rådgivning och utbildning, men relationerna är ofta ansträngda och de biologiska föräldrarna närvarande på olika sätt då lagen är tydlig med att barnet ska ha regelbunden kontakt med sina föräldrar. Detta sker antingen genom möten där familjehemsförälder och representanter för socialtjänsten deltar eller genom besök hos föräldrarna.

Om något händer i familjehemmet så som skilsmässa eller andra större förändringar i familjen så riskerar barnet att förlora den trygga platsen som familjehemmet är. Så helt enkelt vårdnadsöverflytt är väldigt mycket tryggare och förutsägbart för barnet.

Föräldrarna bestämmer också över sådant som ifall barnet ska få stöd via Skolfam (skolstöd till placerade elever), om barnet kan få vaccineras, om barnet kan utredas för ev diagnoser, om barnet kan få resa utomlands. Ibland kan en förälder tyckas vara på rätt köl för att två år senare få en kraftig återgång i ett destruktivt beteende.

Lagen stipulerar att socialtjänsten ska pröva vårdnadsöverflytt var sjätte månad efter att ett barn har varit placerat i samma familjehem under minst två år (SoL 6 kap 8b §). Trots att lagstiftningen stärkts till förmån för barnets bästa, efter händelser som den tragiska med Lilla hjärtat, är vårdnadsöverflyttningar fortfarande ovanliga.

Bland de troligaste orsakerna bakom detta finns att kommuner ofta drar bort sitt stöd till familjehemmet. Det finns inte längre någon som kan medla med föräldrarna, något att vända sig till när barnet är extra utmanade eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Det placerade barnet blir ett barn likt andra biologiska barn även om det behövs mer arbete kring barnet. Det måste inte vara så. Kommunen kan välja att ha kvar hela eller delar av stödet. Detta särskilt i ljuset av att föräldrarnas förmågor och livssituationer kan variera över tid.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.
2. Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Kristina Bergman Alme (L)

Svar på remiss: Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt, H 2024 nr 102, SLK-2024-00577

§ 216, N165-0534/24

Beslut

1. Socialnämnd Sydväst tillstyrker förslag om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.
2. Socialnämnd Sydväst tillstyrker förslag om att Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.
3. Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
4. Socialnämnd Sydväst antecknar ett yttrande från V, S och MP till protokollet.
5. Socialnämnd Sydväst antecknar ett yttrande från M, D, KD och L till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 23 oktober 2024.

Förvaltningens bedömning att motionens förslag ska bifallas under de förutsättningar som framgår i beslutsförslaget.

Handling

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 oktober 2024.

Yttrande från M, D, KD med instämmande av L daterat den 21 oktober 2024 (protokollsbilaga).

Yttrande från V, S och MP daterat den 23 oktober 2024 (protokollsbilaga).

Yrkanden

Lena Olinder (M) yrkar å M, D, KD med instämmande av L:s vägnar bifall till förvaltningens förslag.

Elias Ytterbrink (MP) yrkar å S, V, MP:s vägnar avslag på förvaltningens förslag och att socialnämnden avstyrker motionen.

Ajsela Bruncevic (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Lena Ferm (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: <!sammanträdesdatum>

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att förslaget från Ytterbrink (MP) bifallits.

Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd propositionsordning: "Ja-röst för bifall till Ytterbrinks (MP) yrkande. Nej-röst för bifall till Olinders (M), Bruncevic (C) och Ferm (SD) yrkande"

För Ja-propositionen röstar Ingemar Javinder (S), Ingrid Karlsson (S), Elias Ytterbrink (MP), Helena Johansson (V) och ordförande Annica Sjögren (V).

För Nej-propositionen röstar Lena Olinder (M), Wilhelm Warborn (M), Lillemor Williamsson (D), Lena Ferm (SD), Lina Lindh (KD) och Ajsela Bruncevic (C).

Med sex röster för Olinders (M) yrkande och fem röster för Ytterbrinks (MP) yrkande beslutar socialnämnden att bifalla yrkandet från Olinder (M), Bruncevic (C) och Ferm (SD), det vill säga bifall till förvaltningens förslag.

Justering

Socialnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2024-10-23

Vid protokollet

Sekreterare

Erika Holgersson

Ordförande

Annica Sjögren (V)

Justerande

Lena Olinder (M)

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-10-23

Ärende nr 16

Yttrande angående – Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Yttrandet

Arbetet med att utveckla och förbättra olika delar som rör familjehemsverksamheten är mycket viktigt för att socialtjänsten ska kunna erbjuda rätt insatser till barn och familjer i väldigt svåra livssituationer. Ett kvalitetsarbete pågår löpande i socialnämnderna, och förändringar behöver ske successivt och långsiktigt för att värna både våra medarbetare, och alla som är familjehem eller funderar på att bli det.

Socialnämnderna kommer inom ramen för budget och genomförandeplaner 2025 att ha fortsatt fokus på att utveckla arbetet med familjehem. Det rödgröna styret gör även i budgeten en förstärkning av det stadengemensamma arbetet med rekrytering och utbildning av familjehem, samt ger i uppdrag att utreda hur insatsen Skolfam kan behållas vid vårdnadsöverflytt. Vi är positiva till motionärens intentioner om stöd efter vårdnadsöverflytt men behöver samtidigt från styrets sida överväga hur resurserna ska räcka till alla delar av socialnämndernas viktiga verksamhet.

Yttrande
2024-10-21

Moderaterna, Demokraterna, Kristdemokraterna
med instämmande av Liberalerna

Ärende nr 16, Sammanträde 2024-10-23

Yttrande angående - Yttrande över Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Yttrande

Förvaltningen belyser på ett förtjänstfullt sätt i sitt yttrande vad en vårdnadsöverflytt innebär samt också hur stödet ser ut idag vid en vårdnadsöverflytt. Förvaltningen ser liksom motionären frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt som en angelägen fråga att utveckla och att det också ligger i linje med befintliga pågående statliga utredningar och studier. Liksom förvaltningen bedömer vi (M, D, KD, L) att motionärens beslutsförslag ska bifallas.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-10-01

Diarienummer N165-0534/24

Handläggare

Theresa Härsjö

Telefon: 031-365 00 00

E-post: theresa.harsjo@socialsydvast.goteborg.se

Yttrande över Motion av Kristina Bergman Alme (L) om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst tillstyrker förslag om att ge socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, under förutsättningen att form och metod för genomförande av utredning kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning samt forskningsetiska principer.
2. Socialnämnd Sydväst tillstyrker förslag om att Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.
3. Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som nämndens eget yttrande.
4. Socialnämnd Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 23 oktober 2024.

Förvaltningens bedömning att motionens förslag ska bifallas under de förutsättningar som framgår i beslutsförslaget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionen innefattar två beslutsförslag om att dels genomföra en utredning gällande stöd till familjehem eftervårdnadsöverflytt, dels utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehemmen med vårdnadsöverflyttade barn.

Kostanden för en utredning är beroende på utredningens omfattning, form och metod men kräver i huvudsak personalresurser för genomförandet. En utredning kan genomföras inom befintlig ram.

Beslutsförslag två omfattar att utefter vad utredningen kommer fram till, bibehålla stöd till familjehem efter vårdnadsflytt. Eventuella utökade kostnader beror på vilket stöd som utredningen föreslår bibehålls, i vilken omfattning och hur många familjehem som önskar nyttja stöd efter vårdnadsöverflytt. Exempel på bibehållet stöd skulle tex. kunna vara umgängesstöd, handledning, skolfam etcetera.

I socialförvaltningarna fanns i maj 2024 totalt 216 vårdnadsöverflyttade barn, som hade omfattats av beslut om erbjudande om bibehållit stöd (Nordost 84 st, Sydväst 47 st,

Hisingen 48 st, Centrum 37 st). Flera av dessa barn kan dock vara vårdnadsöverflyttade till en annan kommun vilket kan påverka möjligheter att ge visst stöd.

Socialförvaltningarna erbjuder idag att de nya vårdnadshavarna kan höra av sig till sin tidigare familjehemssekreterare när de är i behov av råd. Ansvarig familjehemssekreterare hör av sig till familjehemmet en gång per år för att säkerställa ersättningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension (inklusive barnrättsperspektivet)

Barnkonventionen stadgar anger att alla barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6). Konventionsstaterna ska säkerställa barnets överlevnad och utveckling till det yttersta av sin förmåga. När vårdnadshavare inte kan ta ansvar för sina barn fullt ut behöver samhället stödja och skydda barn som annars riskerar en ogynnsam utveckling.

Enligt barnkonventionens artikel 3 ska barnets bästa beaktas vid alla beslut som berör barn. Socialtjänstlagen, SoL, anger att det som är bäst för barnet ska vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Barn har också rätt till sin ursprungsfamilj och föräldrarna har rätt till stöd för att kunna hantera att vara föräldrar på avstånd (artikel 9).

Att enligt motionsförslaget utreda att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt bidrar till en ökad trygghet och stabilitet för barnen vilket ligger i linje med att stärka barnrättsperspektivet.

Omvärldsbevakning

I SOU 2023:66 [För barn och unga i samhällsvård, SOU 2023:66 \(regeringen.se\)](#) lyfts att det saknas nationella uppgifter om vilket stöd barn och unga får efter att samhällsvård upphör. Socialstyrelsens statistik indikerar att barn och unga i samhällsvård fortfarande inte får tillräckligt stöd runt sin utbildning och hälsa och tidigare studier har visat på att endast ett fåtal kommuner gav ett riktat stöd till unga som flyttade från vård till eget boende. Mycket talar för att stödet till barn och unga efter avslutad placering utanför det egna hemmet behöver tydliggöras och stärkas.

Regeringens utredning [Tryggare hem för barn \(regeringen.se\)](#) kan leda till lagändring 1/1 2025. Utredningen föreslår att det ska införas en möjlighet för den kommun som beslutat om en familjehemsplacering, dvs. placeringskommunen, att fortsätta bevilja insatser till ett barn även efter en vårdnadsöverflyttning. Under utredningens arbete har det framgått att det fortfarande finns utmaningar kring vilket stöd som kan tillhandahållas efter en vårdnadsöverflyttning. Det är vanligt att familjehemsföräldrar tvekar inför en vårdnadsöverflyttning just av denna anledning. En stor del handlar om att det i dagsläget inte finns någon möjlighet för placeringskommunen att fortsätta bevilja insatser till barnet efter en vårdnadsöverflyttning. Stöd som ofta efterfrågas är stöd kopplat till barnets skolgång och umgänge med barnets ursprungsfamilj.

Studien familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning ([Familjetillhörighet och kontakt med ursprungsfamilj efter vårdnadsöverflyttning |](#)

[Göteborgs universitet \(gu.se\)](https://www.gu.se) syftar till att ge en fördjupad kunskap om hur familjetillhörighet och kontakt med ursprungsföräldrarna utvecklas efter en vårdnadsöverflyttning. I forskningsprojektet deltar en kommun som genomfört ett större antal vårdnadsöverflyttningar de senaste åren.

Inom ramen för *FYS - Nationella forskarskolan för tillämpad välfärdsforskning* finns en pågående studie som heter "*ATT HÖRA TILL –Familjehemsplacerade och vårdnadsöverflyttade barns berättelser om familjetillhörighet*" vilket lyfter barnets röster i relation till familjetillhörighet.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 16 oktober 2024

Bilagor

1. Motion om ökat stöd efter vårdnadsflytt

Ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. Remiss är skickad till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 23 oktober.

Beskrivning av ärendet

Kristina Bergman (L) har lämnat en motion om ökat stöd efter vårdnadsöverflytt. I motionen lyfts att barn som är placerade i familjehem både får psykiska och fysiska spår från föräldrarnas brister.

Vidare lyfts i motionen att familjehemmen, som ofta tar emot barn som en extra familjemedlem, utför heroiska insatser dagligen. Beroende på barnets behov, kan relationen till ursprungs föräldrarna vara en utmaning. Familjehemmen får stöd från socialtjänsten i form av rådgivning och utbildning, men relationerna är ofta ansträngda och ursprungs föräldrarna närvarande på olika sätt då lagen är tydlig med att barnet ska ha regelbunden kontakt med sina föräldrar. Detta sker antingen genom möten där familjehemsförälder och representanter för socialtjänsten deltar eller genom besök hos föräldrarna.

Motionen tar också upp att om något händer i familjehemmet så som skilsmässa eller andra större förändringar i familjen så riskerar barnet att förlora den trygga platsen som familjehemmet är. Vårdnadsöverflytt är väldigt mycket tryggare och förutsägbart för barnet enligt motionären.

Motionären lyfter att föräldrarna bestämmer också över sådant som ifall barnet ska få stöd via Skolfam (skolstöd till placerade elever), om barnet kan få vaccineras, om barnet kan utredas för ev diagnoser, om barnet kan få resa utomlands. Ibland kan en förälder tyckas vara på rätt köl för att två år senare få en kraftig återgång i ett destruktivt beteende.

Vidare lyfts det att trots att lagstiftningen stärkts till förmån för barnets bästa, efter händelser som den tragiska med Lilla hjärtat, är vårdnadsöverflyttningar fortfarande ovanliga. Bland de troligaste orsakerna bakom detta finns att kommuner ofta drar bort sitt stöd till familjehemmet enligt motionären. Det finns inte längre någon som kan medla med föräldrarna, något att vända sig till när barnet är extra utmanade eller att vägleda kring hälso- och sjukvård. Det placerade barnet blir ett barn likt andra biologiska barn även om det behövs mer arbete kring barnet.

Motionen omfattar därefter två beslutsförslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige ger socialnämnderna i uppdrag att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.
2. Kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, fattar beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Nedan ger förvaltningen en överblick om vad vårdnadsöverflytt innebär och hur stödet ser ut idag.

Vad innebär vårdnadsöverflytt

När ett barn vistats i samma familjehem under två år ska ansvarig nämnd särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden till familjehemsföräldrarna. Socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflyttning syftar till att förhindra att barn som har rotat sig i ett familjehem blir uppryckta från en miljö där de har funnit sig till rätta och känner en större trygghet och känslomässig förankring än i sin ursprungsfamilj. Det ska vara uppenbart att det är bäst för barnet att det rådande förhållandet får bestå.

Om en vårdnadsöverflyttning är till barnets bästa och familjehemsförälder är positiva till att bli särskilt förordnad vårdnadshavare, ansöker socialnämnden till tingsrätten om överflyttning av vårdnaden till familjehemmet.

När familjehemsföräldrarna blir barnets nya vårdnadshavare upphör familjehemsplaceringen, eftersom grunderna för vården enligt SoL eller LVU faller. Det innebär att nämndens ansvar att noga följa vården av barnet liksom kravet på att överväga respektive ompröva vården bortfaller.

Ansvarig nämnd ska ge barnets nya vårdnadshavare råd och stöd om de begär det. Nämnden ska följa upp situationen för barnet och de nya vårdnadshavarna en gång per år. Även barnets ursprungsföräldrar kan behöva stöd i samband med och efter en vårdnadsöverflyttning. Det är också viktigt att kommunikationen med ursprungsföräldrar kring beslutet om vårdnadsöverflytt fungerar och att det säkerställs att de har förstått grunderna för beslutet.

Hur ser stödet ut idag vid vårdnadsöverflytt

Efter en vårdnadsöverflyttning erbjudes visst stöd till familjehemsföräldrar så som råd och stöd. Socialförvaltningarna kontakter de nya vårdnadshavarna en gång per år för att säkerställa att de kan tillgodose barnets behov.

Dessutom kan familjehemsföräldrarna efter vårdnadsöverflytt själva ansöka om stödinsatser till barnet och sig själva utefter behov. För de barn som är vårdnadsöverflyttade till en annan kommun, kan de nya vårdnadshavarna ansöka om stöd i den kommunen som de bor i. De nya vårdnadshavarna har även rätt att underteckna dokument, som att ansöka om pass, öppna bankkonto och använda Swish. Eftersom socialnämndens försäkringsansvar upphör, måste de nya vårdnadshavarna teckna egen försäkring för barnet.

Barnet har efter en vårdnadsöverflytt fortfarande rätt att ha kontakt med sina ursprungsföräldrar. Det är de nya vårdnadshavarna som ansvar för att se till att umgänget sker och fungerar på ett tillfredsställande sätt för barnet. En överenskommelse om umgänge som gjorts under placeringstiden kan fortsätta att gälla om alla parter är överens om den.

De nya vårdnadshavarna har också ansvar för att tillgodose barnets behov av kontakt med närstående, såsom mor- och farföräldrar eller syskon. Om ursprungsföräldrarna och de nya vårdnadshavarna inte kan komma överens om umgänget, kan ursprungsföräldrarna vända sig till tingsrätten för att få sin rätt till umgänge prövad. Socialnämnden kan också

vara behjälpliga om exempelvis barnet riskerar att fara illa av kontakt med en ursprungsförälder eller om barnet behöver kontakt med någon särskilt nära.

Den nämnd som ansökt om vårdnadsöverflytt ska fortsätta betala en skälig ersättning till det tidigare familjehemmet som bör motsvara den tidigare utbetalda familjehemsersättningen. Den fortsatta ekonomiska ersättningen behandlas i skattehänseende som vanliga familjehemsersättningar. [Cirkulär - Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar med mera 2024.pdf \(skr.se\)](#).

Eventuella insatser från Skolfam, kontinuerlig handledning från familjehemssekretaren samt umgängesstöd upphör i samband med en vårdnadsöverflyttning. De nya vårdnadshavarna erbjuds fortsatt en del utbildningar från Göteborgs stad.

Förvaltningens bedömning

Frågan om fortsatt stöd vid vårdnadsöverflytt ser förvaltningen som angelägen fråga att utveckla. Det ligger också i linje med befintliga pågående statliga utredningar och studier.

Beslutsförslag *ett* handlar om att uppdrag ska ges att utreda familjehemsplacerade barns och familjehems syn på vårdnadsöverflytt, inklusive input från vuxna som tidigare varit placerade i syfte att se över hur stöd till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras.

Förvaltningen ser det som positivt att genom en utredning få en bild över hur stödet till familjehem efter vårdnadsöverflytt skulle kunna förbättras. Det är också ofta dem de berör som besitter värdefull erfarenhet av vad som kan bli bättre.

I motionsförslaget anges hur utredningen ska göras. En utredning kan också innebära andra och olika typer av utformning och metoder än det som motionären föreslår. Förvaltningen bedömer att en utredning behöver kunna utformas och anpassas efter redan befintliga pågående studier samt de statliga utredningar som pågår. Hänsyn behöver också tas till möjligheter att eventuellt involvera vuxna personer som inte längre är aktuella inom socialtjänsten där forskningsetiska principer behöver tas i beaktan.

Beslutsförslag *två* innebär att kommunfullmäktige, baserat på utredningens resultat, ska fatta beslut om att bibehålla stöd till familjehem även efter vårdnadsöverflytt.

Förvaltningen ser det som angeläget att beslutsförslag *två* bör grunda sig i vad utredningen utifrån beslutsförslag *ett* kommer fram till. Utredningen bör också påvisa eventuella utökade resurser som krävs för fortsatt stöd samt vilket typ av stöd som skulle kunna vara aktuellt. Ett beslut om bibehållet stöd utefter utredningens resultat bör fattas under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt kommer innebära för socialnämnderna.

Det bör också påpekas att visst stöd såsom SkolFam också är en fråga för grundskolenämnden utöver socialnämnderna. En annan aspekt av bibehållet stöd efter vårdnadsöverflytt är att många vårdnadsöverflyttade barn är placerade utanför Göteborgs stad vilket innebär att stöd i form av exempelvis umgänge bör bistås, efter ansökan, av kommunen där barnet är folkbokfört.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att motionärens beslutsförslag ska bifallas under förutsättning att form och metod för genomförande av utredningen kan anpassas efter redan befintliga studier och forskning och forskningsetiska principer samt att beslut utefter utredningens resultat sker under förutsättning att resurser finns eller tillsätts för de utökade kostnader som det eventuellt innebär för socialnämnderna.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Åsa Etéus

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör